

על כן בשכר המצוה הזאת — אל חי, חלקנו צורנו [אמר אלו השמות על שם הפסוק (תהלים פד) "לבי ובשרי ירננו אל אל חי". ומילה עבודת בשר היא. ואמר חלקנו צורנו גבי שאר, על שם הפסוק [שם ע"ד] "כלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלוהים לעולם". [אבודרהם].

צוה הקדוש ברוך הוא לאברהם⁽⁸⁾, להציל ידידות שארינו היינו הגוף [הב"ח ביו"ד רס"ה מפרש שקאי על הנפש]. משחת מהגיהנם. כדכתיב בזכריה: "גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו".

[מהרש"א מוסיף עפ"י דברי הגמרא בערוכין יט א שאברהם יושב על פתחו של גיהנם ומציל כל מי שמהול חוץ מהבא על הנכרית].

למען בזכות, בריתו אשר שם בבשרנו, ברוך אתה ה' כורת הברית. על שם הכתוב: "וכרות עמו הברית" [אבודרהם].

המל את הגרים, אומר: ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה.

לברית, ⁽⁵⁾ כך יכנס לתורה, לחופה, ולמעשים טובים.

והמברך אומר: אשר קדש ידיד מבטן וחק בשארו שם. וצאצאיו חתם באות ברית קדש. על כן בשכר זאת, אל חי חלקנו צורנו, צוה להציל ידידות שארנו משחת למען בריתו אשר שם בבשרנו. ברוך אתה ה' כורת הברית.

ופירוש הברכה הוא:

אשר קדש ידיד מבטן. רש"י מפרש שהכונה ליצחק שעוד קודם שנולד נתקדש למצוה דכתיב: "אבל שרה אשתך יולדת לך בן. והקמותי את בריתי אתו".⁽⁶⁾ והתוספות מבארים שהכונה לאברהם שנאמר בו: "מה לידידי בביתי".⁽⁷⁾

והק, זהו המילה. בשארו, בבשרו. שם, חקק [ואין "חק" זה כשאר חוקים שאינם בגופו של האדם. מהרש"א].

וצאצאיו אחריו [תוס' מנחות נג ב והר"ן מפרשים שהכונה ליעקב], חתם באות זו ברית קדש.

ותירץ, דדילמא קים להו לחז"ל שלומדים גזירה שוה ממה שכתוב באברהם "כי ידעתיו" ובפסוק אחר כתוב "בטרם אצרך בבטן ידעתיו".

8. לפי פירוש זה הניקוד על "צוה" הוא בחיריק. ועיין בש"ך יו"ד סי' רס"ה שמפרש שהיא בקשה על העתיד, והניקוד הוא: הצד"י בפתח, והוי"ו בצירי, וכן הוא בבה"ג. ועיין בב"ח נוסחת הרמב"ם. ובהגהות יעב"ץ הביא מסידור הגאונים דלא כהש"ך, ובתשובה העלה

5. לגירסא זו משמע שמברכים את התינוק הנימול, אולם להרי"ף והרמב"ם שגורסים "כשם שהכנסתו" משמע שמברכים את האב [כמו שכתבו הט"ז והש"ך יו"ד סי' רס"ה] שפ"א.

6. במאירי הביא שבדרך צחות דרשו את הפסוק "את בריתי אקים את יצחק", נוטריקון של "אקים": אשר קדש ידיד מבטן.

7. הר"ן הקשה מנלן שאברהם נתקדש מבטן?